

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย 2 ลักษณะ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์เอกสาร

1.1 เอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ เป็นเอกสารขั้นต้นและชั้นรอง ทั้งของทางราชการ เอกสารงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1.1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 -ฉบับที่ 7
จำนวน 7 ฉบับ

1.1.2 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 -ฉบับที่ 7 จำนวน 7
ฉบับ

1.1.3 แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ตั้งแต่ฉบับที่ 1 -
ฉบับที่ 7จำนวน 7 ฉบับ

1.1.4 โครงการศึกษาชาติ แผนการศึกษาชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ
จำนวน 13 ฉบับ

1.1.5 แนวคิดของการจัดการศึกษาที่ข้าราชการในกระทรวงธรรมการ/
กระทรวงศึกษาธิการได้นำเสนอไว้ จำนวน 30 ฉบับ

1.1.6 เอกสารที่บันทึกแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา
จากกองจดหมายเหตุแห่งชาติ จำนวน 9 ฉบับ

1.1.7 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน 15 ฉบับ

1.1.8 นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล จำนวน 51 คณะ

1.1.9 รายงานการวิจัยและเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูลของเอกสารเหล่านี้ได้แก่ กองจดหมายเหตุ หอสมุดแห่งชาติ
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หอสมุดกระทรวงศึกษาธิการ หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และหอสมุด
ของมหาวิทยาลัยของรัฐ

1.2 เกณฑ์การคัดเลือกเอกสาร ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เหล่านี้เพื่อการคัดเลือกเอกสาร

1.2.1 เป็นเอกสารของทางราชการ

1.2.2 เป็นเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจายอำนาจทางการ
ศึกษาที่หน่วยงานของทางราชการจัดพิมพ์เผยแพร่ หรือเป็นของสถาบันการศึกษาของรัฐ หรือเป็นของ
องค์กรเอกชนที่สังคมยอมรับเช่นสถาบันนโยบายศึกษา เป็นต้น

เอกสารต่าง ๆ สามารถสอบถามความตรงของกันและกันได้ ทั้งในแง่
ของช่วงเวลา และในแง่ของเนื้อหา

1.3 หน่วยการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้นัยสำคัญของคำที่ปรากฏในเอกสารเป็นหน่วยในการวิเคราะห์

1.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยอ่านเนื้อหาของเอกสารอย่างละเอียด และบันทึกข้อความที่ปรากฏนัยสำคัญของการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามกรอบการวิจัย จากนั้นอ่านสอบทานนัยสำคัญของเนื้อหาที่ ๗ อีกครั้งหนึ่ง และสอบทานจากเนื้อหาของเอกสารที่มีเนื้อหาของรายละเอียดใกล้เคียงกัน เพื่อสอบทานนัยสำคัญที่ปรากฏในเอกสารเหล่านั้น จึงนำนัยสำคัญในข้อความเหล่านั้นไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.5 การวิเคราะห์และสรุปข้อมูล ผู้วิจัยใช้นัยสำคัญของข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวคิดที่ปรากฏขึ้นตามลำดับของเหตุการณ์ในแต่ละช่วงเวลา และสรุปตามประเด็นของกรอบการวิจัย โดยสรุปแนวคิดที่ปรากฏตามลำดับของเหตุการณ์ในแต่ละช่วงเวลาเป็นประเด็น ๗ ไป

1.6 การนำเสนอข้อมูล กระทำโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ตามประเด็นสำคัญ 2 ประเด็นดังนี้ ดังต่อไปนี้

1.6.1 ประเด็นการวิเคราะห์พัฒนาการของนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา ประกอบด้วย

1.6.1.1 บริบทของสังคมไทยในแต่ละช่วงเวลา ประกอบด้วย

- 1) บริบททางการเมือง
- 2) บริบททางเศรษฐกิจ
- 3) บริบททางสังคม
- 4) บริบททางการศึกษา

1.6.1.2 รูปแบบของการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่เกิดขึ้นมีประเด็นในการสรุปว่า การดำเนินการเป็นไปในรูปแบบใดระหว่าง การมอบอำนาจ การแบ่งอำนาจ หรือการให้อำนาจ

1.6.1.3 กระบวนการนโยบายที่ปรากฏ โดยกำหนดกระบวนการนโยบายออกมาเป็น 5 ขั้นตอน

- 1) ขั้นตอนการก่อตัวของนโยบาย
- 2) ขั้นตอนการตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบาย
- 3) ขั้นตอนการนำนโยบายไปใช้
- 4) ขั้นตอนประเมินนโยบาย
- 5) ขั้นตอนธำรงรักษา ต่อเนื่อง และสิ้นสุดนโยบาย

1.6.2 ปัจจัยทางการเมืองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละช่วงเวลา ประกอบด้วย

1.6.2.1 ปัจจัยทางการเมืองด้านโครงสร้างทางการเมือง

จำแนกเป็น

- 1) บัณฑิตทางการเมืองที่เป็นบัณฑิตเกื้อหนุนให้
นโยบายมีการนำไปใช้ตามกระบวนการนโยบาย และผลของการดำเนินกระบวนการนโยบาย
- 2) บัณฑิตทางการเมืองที่เป็นบัณฑิตชัดเจนมีนโยบาย
มีการนำไปใช้ตามกระบวนการนโยบาย และผลของการดำเนินกระบวนการนโยบาย

1.6.2.2 บัณฑิตทางการเมืองด้านกระบวนการทางการเมือง
จำแนกเป็น

- 1) บัณฑิตทางการเมืองที่เป็นบัณฑิตเกื้อหนุนให้
นโยบายมีการนำไปใช้ตามกระบวนการนโยบาย และผลของการดำเนินกระบวนการนโยบาย
- 2) บัณฑิตทางการเมืองที่เป็นบัณฑิตชัดเจนมี
นโยบายมีการนำไปใช้ตามกระบวนการนโยบาย และผลของการดำเนินกระบวนการนโยบาย

1.6.3 การตรวจสอบรายงานการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบราย
งานการวิจัย โดยนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ พร้อมกับแบบสอบถาม
ความเห็นไปพร้อมด้วย

1.6.3.1 ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1.6.3.1.1 ดร.โกวิท วรพิพัฒน์

1.6.3.1.2 ดร.ประยูร ศรีประสาธน์

1.6.3.1.3 รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลา-

ภรณ์

1.6.3.1.4 รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย พันธเสน

1.6.3.2 เกณฑ์การคัดเลือกผู้ตรวจสอบรายงานการวิจัย

- 1) เป็นผู้ที่เคยผ่านการเป็นสมาชิกในคณะกรรมการ
วางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2518 หรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการ
พัฒนาระบบบริหารการศึกษาในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา คณะใดคณะหนึ่ง และ/หรือ
- 2) เป็นผู้ปฏิบัติงานในด้านการบริหารการศึกษาและ
การจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี
และ/หรือ
- 3) เป็นผู้เคยปฏิบัติงานด้านนโยบายการศึกษา ใน
ฐานะผู้กำหนดนโยบายหรือผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ไม่น้อยกว่า 10 ปี และ/หรือ
- 4) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญามหา
บัณฑิตในสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือ
- 5) เป็นผู้เคยทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายการ
ศึกษาภาคบังคับ หรือเกี่ยวกับนโยบายการบริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจาย
อำนาจทางการศึกษา และมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ปรากฏ

1.6.4 ประเด็นในการตรวจสอบรายงานการวิจัย ประกอบด้วย

1.6.4.1 ด้านข้อมูล มีประเด็นในการตรวจสอบ ดังนี้

- 1) ความถูกต้องของข้อมูลและแหล่งข้อมูล
- 2) ความเหมาะสมของการนำข้อมูลไปใช้
- 3) ความครอบคลุมของการค้นคว้าข้อมูล

1.6.4.2 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล มีประเด็นในการตรวจ

สอบดังนี้

- 1) ความถูกต้องในการวิเคราะห์
- 2) ความเหมาะสมในการวิเคราะห์
- 3) ความสอดคล้องในการวิเคราะห์
- 4) ความครอบคลุมในการวิเคราะห์

1.6.4.3. ด้านการนำเสนอข้อมูล มีประเด็นในการตรวจสอบ

ดังนี้

- 1) ความถูกต้องในการนำเสนอ
- 2) ความเหมาะสมในการนำเสนอ
- 3) ความสอดคล้องในการนำเสนอ
- 4) ความครอบคลุมในการนำเสนอ

1.6.4.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละ

ท่าน

1.7 เกณฑ์ในการพิจารณาการยอมรับการตรวจสอบรายงานการวิจัยจาก
จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้การตอบรับที่เป็นเชิงขำงมากของผู้เชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ในการยอมรับ
ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

1.8 ผลการตรวจรายงานการวิจัยของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน
ให้การยอมรับและเชื่อมั่นในทุกประเด็นในข้อ 1.6.4 โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่านเสนอแนะในประเด็น
ของการศึกษาด้านความเข้าใจนักรธุรกิจการเมืองในประเด็นของกลุ่มการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ
ไปแล้ว กับอีก 1 ท่านให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ในแง่มุมของการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยก็ได้
ดำเนินการไปแล้วเช่นกัน

2. การสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์หาทางเลือกในการพัฒนา
นโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มบุคคล จำนวน 3 กลุ่มจำแนกตามโครงสร้างทางการเมือง 3 ระดับ

จำนวน 31 คน

2.1.1 กลุ่มโครงสร้างส่วนบน ได้แก่ กลุ่มข้าราชการระดับสูง จำนวน 5 คน

2.1.2 กลุ่มโครงสร้างส่วนกลาง ได้แก่ กลุ่มนักรการเมือง กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 7 คน

2.1.3 กลุ่มโครงสร้างส่วนล่าง ได้แก่ กลุ่มกรรมการโรงเรียน จำนวน 13 คน กับกลุ่มนักรเมืองระดับท้องถิ่น จำนวน 6 คน รวม 19 คน

2.2 เกณฑ์การคัดเลือกตัวบุคคล

2.2.1 เกณฑ์ทั่วไป ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญไว้เป็นการทั่วไป โดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติอย่างน้อย จำนวน 3 ข้อจากเกณฑ์ทั่วไปดังต่อไปนี้

2.2.1.1 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกเป็นอย่างน้อย ในกรณีที่เป็นนักรเมืองและประชาชนทั่วไป อาจจะเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาโทหรือปริญญาเอกก็ได้ แต่ต้องสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง/แต่งตั้งให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในองค์คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการศึกษาในระดับต่าง ๆ หรือ ได้รับความเห็นชอบจากกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หรือ

2.2.1.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในทางวิชาการหรือการบริหารในสาขาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา หรือการกระจายอำนาจ ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือ

2.2.1.3 เป็นผู้ที่เคยมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการกระจายอำนาจ/นโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา หรือ เคยศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนโยบายดังกล่าวหรือใกล้เคียง หรือ

2.2.1.4 เป็นผู้เคย/กำลังดำรงตำแหน่งทางการบริหาร/การเมือง/การศึกษา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจายอำนาจหรือนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา หรือ

2.2.1.5 ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญอยู่ในกลุ่มโครงสร้างอำนาจส่วนล่าง ผู้เชี่ยวชาญ ดังกล่าวต้องเป็นผู้นำชุมชน หรือเป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเชื่อถือและยอมรับในแนวความคิดที่จะ นำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น

2.2.2 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกลุ่มจำแนกได้ดังนี้

2.2.2.1 กลุ่มข้าราชการ ควรจะมีคุณสมบัติเฉพาะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ อย่างน้อยที่สุด 2 ข้อ

1) เป็นผู้อยู่ในตำแหน่งบริหารการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและการนำนโยบายทางการศึกษาไปปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา หน่วยงานดังกล่าวได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2) เป็นผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การกำหนดร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การร่างโครงสร้างองค์การที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3) เป็นผู้ที่เคยมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเด็นนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา

4) ตำแหน่งของผู้เชี่ยวชาญในกรณีที่เป็นผู้บริหารการศึกษาควรอยู่ในระดับที่ไม่ต่ำกว่าอธิบดีกรม หรือผู้ตรวจราชการระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย การกระจายอำนาจทางการศึกษา

2.2.2.2 กลุ่มนักการเมือง ควรจะมีคุณสมบัติเฉพาะเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ อย่างน้อยที่สุด 2 ข้อ

1) เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่มีการประกาศนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นหนึ่งในนโยบายของพรรค

2) ในกรณีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องเป็นสมาชิกของคณะกรรมการการศึกษาในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง

3) ในกรณีที่เป็นผู้บริหารในคณะรัฐบาล ต้องดำรงตำแหน่ง ใดตำแหน่งหนึ่งในฐานะรัฐมนตรีผู้เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา

4) ต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อย่างน้อยที่สุด 1 สมัย

2.2.2.3 กลุ่มนักวิชาการ ควรจะมีคุณสมบัติเฉพาะเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ อย่างน้อยที่สุด 2 ข้อ

1) ต้องเป็นผู้มีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา อย่างเป็นที่ประจักษ์ และเป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ

2) ต้องเป็นผู้ที่เคยมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา

3) ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่ารองศาสตราจารย์ ทางการศึกษา หรือทางรัฐศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านนโยบายการกระจายอำนาจหรือนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา

4) ต้องเป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมในการกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ด้วยการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่ง

หนึ่งในคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

2.2.2.4 กลุ่มนักธุรกิจ ควรจะมีคุณสมบัติเฉพาะเพิ่มเติม

ดังต่อไปนี้ อย่างน้อยที่สุด 2 ข้อ

- 1) เป็นผู้ที่สนใจในกิจกรรมทางการศึกษา และแสดงออกโดยแจ้งชัดซึ่งวัดได้จากผลงานที่แสดงออกมาเช่น การปาฐกถา การเป็นวิทยากร ในการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นต้น
- 2) เป็นผู้ที่เคยเคลื่อนไหวทางการเมืองในการผลักดันประเด็นนโยบายทางการศึกษาให้เป็นประเด็นทางการเมือง
- 3) เป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมในคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา คณะใดคณะหนึ่ง คณะทำงานชุดดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเป็นคณะทำงานของรัฐเสมอไป

2.2.2.5 กลุ่มองค์กรเอกชน ควรจะมีคุณสมบัติเฉพาะ

เพิ่มเติมดังต่อไปนี้ อย่างน้อยที่สุด 2 ข้อ

- 1) เป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมในคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา คณะใดคณะหนึ่ง คณะทำงานชุดดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเป็นคณะทำงานของรัฐเสมอไป
- 2) เป็นผู้ที่เคยเคลื่อนไหวทางการเมืองในการผลักดันประเด็นนโยบายทางการศึกษาให้เป็นประเด็นทางการเมือง
- 3) ต้องเป็นสมาชิกระดับผู้นำขององค์กรเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมทางการศึกษา และมีนโยบายในการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาที่เน้นหนักทางด้านกระจายอำนาจทางการศึกษา
- 4) ในกรณีที่เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู องค์กรดังกล่าวต้องดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาอย่างชัดเจนทั้งในแง่มุมมองของการร่างแนวคิดหรือการร่างโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับนโยบายดังกล่าว

2.2.2.6 กลุ่มสื่อมวลชน ควรจะมีคุณสมบัติเฉพาะเพิ่มเติม

ดังต่อไปนี้ อย่างน้อยที่สุด 2 ข้อ

- 1) เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพสื่อสารมวลชนในสาขาใดสาขาหนึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
- 2) เป็นผู้ที่มีความสนใจในกิจกรรมทางการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งวัดได้จากการแสดงออกถึงการเรียกร้องให้รัฐมีการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาเช่น การจัตรายการที่เกี่ยวข้องกับการตีแผ่ปัญหาทางการศึกษา เป็นต้น

2.2.2.7 กลุ่มประชาชน ควรจะมีคุณสมบัติเฉพาะเพิ่มเติม

ดังต่อไปนี้ อย่างน้อยที่สุด 2 ข้อ

ภาคบังคับ

ศึกษาในระดับต่าง ๆ

ปกครองท้องถิ่นองค์กรใดองค์กรหนึ่งเช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

สร้างดังนี้

อย่างไร เป็นการกระจายอำนาจอะไรให้แก่ใครบ้าง

ศึกษาเป็นเช่นไร

จะเป็น เช่นไร

การปกครองท้องถิ่น

มาจาก การเลือกตั้ง

1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำในระดับการศึกษา

2) เป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ

3) ควรจะเป็นผู้ที่ได้รับการดำรงตำแหน่งในองค์การ

2.3 ประเด็นของคำถามที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบกันเป็นโครงสร้างดังนี้

2.3.1 ความหมายของการกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายความว่า

2.3.2 ลักษณะของแนวคิดการกระจายอำนาจทางการ

2.3.3 ทำไมต้องมีกการกระจายอำนาจทางการศึกษา

2.3.4 รูปแบบของการกระจายอำนาจทางการศึกษามีหรือไม่ ถ้ามี ควร

2.3.5 ใครเป็นผู้ได้รับอำนาจ ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้

2.3.5.1 ท้องถิ่น ประเภทที่เป็นองค์กรนิติบุคคลได้แก่ องค์กร

2.3.5.2 ชุมชน ประเภทองค์กรของชุมชนที่ไม่เป็นนิติบุคคล

2.3.5.3 ข้าราชการในระดับสถานศึกษา

2.3.5.4 ข้าราชการในระดับจังหวัด

2.3.5.5 คณะกรรมการร่วมระหว่างข้าราชการกับประชาชนที่ได้

2.3.6 ใครเป็นผู้ให้อำนาจ

2.3.6.1 รัฐ โดยรัฐบาล

2.3.6.2 องค์การบริหารส่วนกลาง โดยกระทรวงศึกษาธิการ

2.3.7 วิธีการได้มาของผู้ได้รับอำนาจ

2.3.7.1 การเลือกตั้ง

1) การเลือกตั้งโดยตรง

2) การเลือกตั้งโดยอ้อม

2.3.7.2 การแต่งตั้ง

2.3.8 บทบาทของผู้ได้รับอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษา

2.3.8.1 บทบาทโดยตรงในการจัดการและบริหารการศึกษา

2.3.8.2 บทบาทในการให้การสนับสนุนการจัดการและการ

บริหารการศึกษา

2.3.9 อำนาจลักษณะใดที่ผู้ให้อำนาจ จะให้แก่ผู้ได้รับอำนาจ

2.3.9.1 เป็นอำนาจในการจัดการและบริหารการศึกษา

(authority)

2.3.9.2 เป็นหน้าที่ในการจัดการและบริหารการศึกษา (task)

และควรจะทำอย่างไรในการกำหนดนโยบาย

2.3.10 อำนาจชนิดใดบ้างที่ผู้ให้อำนาจ จะให้แก่ผู้ได้รับอำนาจ เช่น อำนาจในการบริหารวิชาการ อำนาจในการบริหารการคลังโรงเรียน อำนาจในการบริหารงานบุคคล เป็นต้น

2.3.11 มีปัจจัยทางการเมืองใดบ้าง ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา ในทรรณะของท่าน

2.3.12 ปัจจัยทางการเมืองดังกล่าว ปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุน และปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัจจัยขัดขวาง

2.3.13 ในทรรณะของท่าน ท่านคิดว่า ในอนาคต ประเทศไทยน่าจะมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาหรือไม่ และจะมีแนวทางในการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาเช่นใด

2.3.14 จากข้อ 2.3.13 ท่านคิดว่าจะมีการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามกระบวนการนโยบาย 5 ขั้นตอน อย่างไรบ้าง โดยมีคำถามเบื้องต้นดังนี้

1) การก่อตัวของนโยบาย | จะทำอย่างไร ใครเป็นผู้เริ่ม และจะมีลักษณะการก่อตัวอย่างไร

2) การตัดสินใจประกาศเป็นนโยบาย | จะใช้รูปแบบใด วิธีการใด มีการประกาศเป็นกฎหมายหรือไม่

3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ | จะทำอย่างไร โดยใคร

4) การประเมินผลนโยบาย | ควรทำอย่างไร จะใช้อะไรเป็นเครื่องวัด

5) การธำรงรักษา ฯ | ควรหรือไม่ อย่างไร

2.3.15 จากประเด็นการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอนข้างต้น จะมีปัจจัยเงื่อนไขอื่นใด ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา เช่น

1) ปัจจัยภายนอกระบบการศึกษา

2) ปัจจัยภายในระบบการศึกษา

2.4 เกณฑ์ในการพิจารณายอมรับความตรงของข้อมูล ผู้วิจัยใช้ลักษณะของข้อมูลที่มีนัยสำคัญซ้ำกันร้อยละ 50 จากการตอบข้อมูลจากกลุ่มบุคคลในแต่ละโครงสร้างเป็นเกณฑ์ในการยอมรับความตรงของข้อมูลในแต่ละประเด็น และในภาพรวมผู้วิจัยใช้เกณฑ์เดียวกันในการตัดสินความตรงของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ในประเด็นต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของแต่ละท่าน ด้วยตัวของผู้วิจัยเอง และได้สรุปรวบรวมความคิดเห็นในแต่ละประเด็นทันทีที่จบประเด็นการสัมภาษณ์ และสรุปให้ฟังอีกครั้ง ทันทีที่การสัมภาษณ์สิ้นสุดลง เพื่อเป็นสรุปและตรวจสอบแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งหากแต่ละท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมก็จะได้บันทึกรวบรวมไว้ อีก การสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยได้บันทึกเทปไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตในการบันทึกก่อนที่จะบันทึก แต่หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่อนุญาตให้บันทึกเสียง ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึก และใช้การสรุปสะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติม

2.6 การวิเคราะห์และสรุปข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่มีความตรงมาอย่างเพียงพอแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้นัยสำคัญที่แอบแฝงในคำพูดของแต่ละบุคคล การดำเนินการกระทำโดยการศึกษาวิจัยสำคัญของความคิดจากถ้อยคำของกลุ่มบุคคลในเทปบันทึกการสัมภาษณ์ และอ่านสรุปคำพูดของผู้เชี่ยวชาญแต่ละบุคคลอย่างละเอียด จากนั้นจึงนำถ้อยคำดังกล่าวมาประมวลเข้าด้วยกันในแต่ละประเด็นเพื่อสรุปเป็นภาพรวมของแนวทางในการพัฒนานโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาของกลุ่มบุคคลเหล่านี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย